

Kisújszállás Város Önkormányzatának Gaál Kálmán Gazdasági Programja

*Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadta
önkormányzati határozatával*

/2015. (III. 31.) számú

Tartalom

1.	A gazdasági környezet várható alakulása.....	3
2.	Lehetséges válaszok a gazdasági környezet várható alakulására.....	4
3.	A város története, bemutatása	4
4.	Demográfiai helyzet	5
5.	A város jelenlegi helyzetének bemutatása	7
6.	Önkormányzati vagyon	8
7.	Pénzügyi lehetőségek	8
8.	Jövőkép.....	11
9.	A városi gazdaság ágazati összetétele	12
10.	Foglalkoztatás.....	12
11.	Köznevelés	13
12.	Szociális és gyermekjóléti ellátás.....	13
13.	Egészségügyi ellátás.....	15
14.	A város fejlesztésének stratégiája.....	18
15.	Bel- és külterületi úthálózat fejlesztése	20
16.	Energetikai beruházások	21
17.	Középületek akadálymentesítése.....	22
18.	Térfigyelő rendszer fejlesztése, térfelügyeleti rendszer kiépítése.....	22
19.	Mezőgazdasági termékek helybeni feldolgozása, értékesítése.....	22
20.	Nyilvánosság, kommunikáció	23
21.	Közművelődés, kultúra.....	25
22.	Szabadidő, sport	27
23.	Idegenforgalom, turizmus	27
24.	Önkormányzati kapcsolatok	28
25.	Közrend, közbiztonság, bűnmegelőzés	28
26.	Hulladékgazdálkodás	29
27.	Helyi természetvédelmi értékek	29

Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § (5) bekezdése alapján felülvizsgálta gazdasági programját, mely gazdálkodásának alapdokumentuma. E fejlesztési tervben meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a Kisújszállás Város Önkormányzata költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az általa nyújtandó feladatok biztosítását, azok színvonalának javítását szolgálják.

A program elkészítése során a következőket vette figyelembe a Képviselő-testület:

- a) legyen megfelelő bevételi forrás, ami megalapozza a fejlesztési célok megvalósítását,
- b) a fejlesztések úgy valósuljanak meg, hogy azok gazdaságos működtetéséhez a pénzeszközök rendelkezésre álljanak,
- c) a bevételek folyamatosan biztosítsák a város működőképességét, legalább az elért szolgáltatási színvonal megőrzését,
- d) a településfejlesztés középpontjában a város népességmegtartó és jövedelemtermelő képességének növelése, az önkormányzat által nyújtott közszolgáltatások színvonalának folyamatos emelése álljon.

1. A gazdasági környezet várható alakulása

A gazdasági program kialakítása során figyelembe kell venni az évezred első gazdasági világválságának negatív hatásait, a fejlesztési célok 2014-től várható változásait, a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot, valamint a fenntartható fejlődés alapjait, és az energia-termelő, -forgalmazó szektor várható átalakulását, az elkölthető jövedelmek csökkenését, a későbbi dinamikus növekedés hiányát.

Az eddig leírtak végrehajthatósága érdekében a szakképzési rendszer a munkaerő-piaci igényekkel összhangban megújul, a súlypont a gyakorlati képzésre kerül.

A látható források alapján a következő területeken hajthatók végre fejlesztések:

- a) az infrastruktúra;
- b) a gazdaságfejlesztés, az innováció, a tudás-intenzív ágazatok fejlesztése;
- c) a kis- és középvállalkozások üzleti infrastruktúrájának, kapcsolatrendszerének fejlesztése;
- d) a foglalkoztathatóság, az alkalmazkodóképesség javítása;
- e) környezet- és energiagazdálkodás fejlesztése;
- f) a közigazgatás és a közszolgáltatások színvonal- és hatékonyságnövelése;
- g) a mezőgazdaság munka-intenzív ágazatainak fejlesztése, vidékfejlesztés.

Az államháztartási egyensúly javulása kis lépésekben várható, így várhatóan nem csökken az állam hiteligénye, ami a kamatfelárak szintjének megmaradásával járhat.

A gazdaság teljesítményének növekedése a jelenleg foglalkoztatottak által előállított érték (a termelékenység) növelését és ezzel párhuzamosan a foglalkoztatottak számának bővülését igényli.

A gazdasági növekedés üteme vonatkozásában a várakozások megoszlanak, azonban a külgazdasági feltételek magyar gazdaságra gyakorolt hatása jelentős GDP növekedést rövidtávon nem ígér.

A folyamatban lévő közigazgatás-korszerűsítés, az állam szerepvállalásának növekedése az önkormányzati saját bevételek csökkenésével jár, ami akkor korrigálható, ha a helyi adórendszer jelentős átalakuláson megy át.

2. Lehetséges válaszok a gazdasági környezet várható alakulására

Az önkormányzati gazdálkodás alapja valamennyi, a gazdasági programban meghatározott cél elérésének. A város kedvező elhelyezkedése és infrastrukturális adottságai akkor válnak valamennyi polgár hasznára, ha továbbra is tervszerűség, hatékonyság jellemzi a szakmai munkát.

Az adóztatásban adóteher növekedés jelenleg nem tervezhető, mert a munkahelyek számának növekedése nem elég intenzív, tehát a város jövedelemtermelő képessége nem elég dinamikusan fejlődik. Folyamatosan törekedni kell arra, hogy a kedvező adottságok bemutatásával, a vállalkozások irányába történő kapcsolatépítéssel javuljon a foglalkoztatási helyzet. Ennek alapját képezi a felülvizsgálat, és a szükség szerint módosítandó Helyi Építési Szabályzat. A Képviselő-testületnek törekednie kell arra, hogy a helyi értékek kiaknázásával, a fellelhető tudás mind teljesebb kiaknázásával segítse a lakosság életkörülményeinek javulását.

Az önkormányzati beruházások megvalósítása során továbbra is alapelv, hogy a már bevált módszerrel, lehetőleg pályázati forrás bevonásával valósuljon meg fejlesztés.

A bemutatott részterületek céljainak eléréséhez továbbra is nélkülözhetetlen az önkormányzati gazdálkodás javítása, melynek szervezeti, emberi erőforrásbeli alapjai adottak. Folyamatosan vizsgálni kell minden olyan lehetőséget, ami a hatékony vagyongazdálkodást, nagyobb bevétel, és kisebb működési kiadás elérését teszi lehetővé.

A város fejlődése, a XXI. század kihívásai, a fenntartható fejlődés biztosítása szükségessé teszi, hogy az önkormányzat szervezője, generálója és elősegítője legyen a megújuló energiaforrások hatékony felhasználásának. A cél eléréséhez energiastratégia alapján elkészített energia-programot kell készíteni, melynek részelemei kell, hogy illeszkedjenek a gazdasági program célkitűzéseiseihez.

3. A város története, bemutatása

Kisújszállás ősi kun település, egyike a „nagykun szállásoknak”. A 4-es számú főút mellett, a Budapest-Nyíregyháza vasúti fővonal mentén fekszik, így könnyen megközelíthető. Kisújszállás tipikus alföldi település hangulatos utcáival, zugaival, a tájba épülő kerti gazdálkodással.

Kisújszállás város alapvetően mezőváros, amely fejlett, és nagy múltú iskolahálózattal, de iparral, kereskedelemmel is rendelkezik, illetve számos szolgáltatással várja a látogatókat.

A város strandja az Erzsébet-királyné liget hangulatos tölgyese mellett található, 48-49 fokos, alkálihidrogén-karbonátos-jódos vize gyógyító hatású. Erre alapozva szervezte meg a város a fürdőgyógyászati szolgáltatásokat, illetve az új fürdőt, amely 2012 nyarára készült el. A korábbi szálláshiányt enyhítve 2010 őszén ifjúsági szálláshelyet adtak át, 2012-ben pedig – a fürdővel egy időben – egy harmincszobás, háromcsillagos szálloda is megnyitotta kapuit a nagyközönség előtt.

A fürdés, gyógyulás mellett számos kulturális program közül választhatnak a látogatók. A 2010-ben megújult Néprajzi Kiállítóteremben (amely egykor Morgó Csárdaként fogadta az alföldi vándorokat) a Nagykunság népeletét bemutató állandó kiállítást rendeztek be, az új foglalkoztatótérben pedig időszakos tárlatok kapnak helyet. A város népművészeti értékeit mutatja be a mintegy 200 éves Tájház is.

A városközpontban található a néhai szobrászművész, Papi Lajos alkotóháza, ahol napjainkban a művészeti iskola képzőművészet tanszakos diákjai tanulnak, illetve a Szalma- és Csuhefonók Baráti Társaságának kiállítása is megtekinthető. A szalmaműhelyek alkalmával el is sajátíthatják a „csuhézés” alapjait az érdeklődők.

A kun ősök hagyományait ismerheti meg az utazó a város határában lévő Horváth-tanyán. Itt rendezik meg a hagyományos Kun Viadalt, ahol az ősi harcmódban mérik össze tudásukat. Emellett júliusban a Halászlé- és Halételfőző Fesztiválra, szeptemberben pedig a Kivilágos Kivirradtig Fesztiválra várják a vendégeket.

Kisújszállás nemcsak saját programjaival, hanem kirándulási lehetőségeivel is vonzó. Könnyen el lehet jutni innen a Hortobágyra, a történelmi Egerbe, valamint a Berettyó madárvilága is megfigyelhető a tűzokrezervátumban.

A gazdasági program ezen társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok, az itt élők szellemi és fizikai képességeire épülve készült el, összhangban a költségvetési lehetőségekkel.

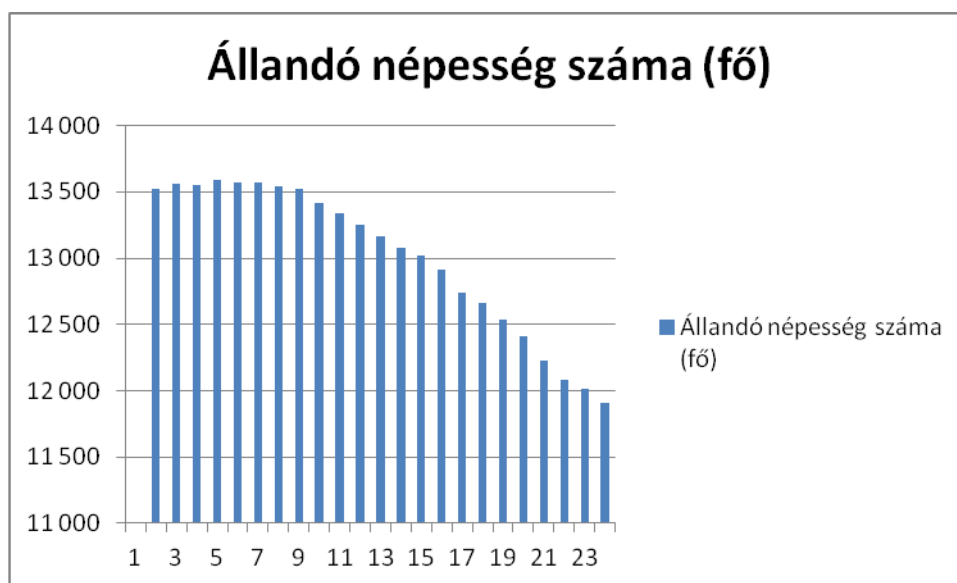
Ezek mentén vázoljuk az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok ellátását, a településfejlesztés lehetőségeit, az egyes közszolgáltatások biztosítását, a városüzemeltetés célkitűzéseit.

4. Demográfiai helyzet

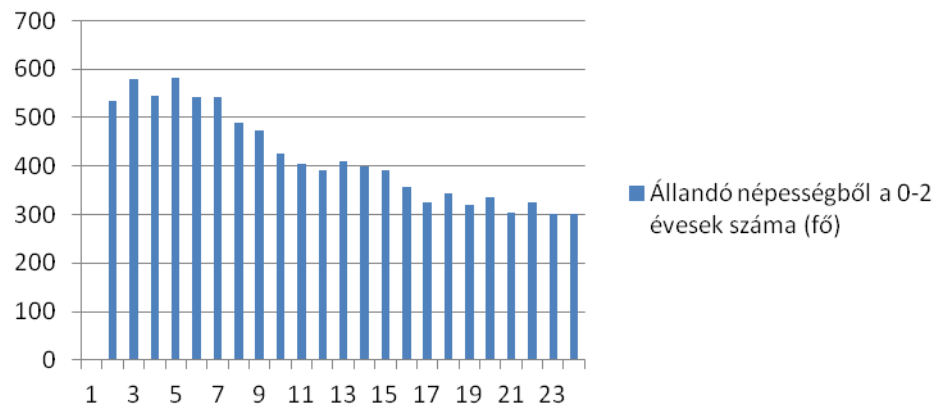
Kisújszállás város demográfiai helyzetét a népesség-nyilvántartás adatai szerint a 2015. január 1-jén a lakosságra vonatkozó következő adatok jellemzik:

Állandó népesség	11 383
Élveszületések száma (fő)	95
Halálozások száma (fő)	115
Házasságkötések száma (eset)	40
Válások száma (eset)	27
Halálozások közül férfi (fő)	45

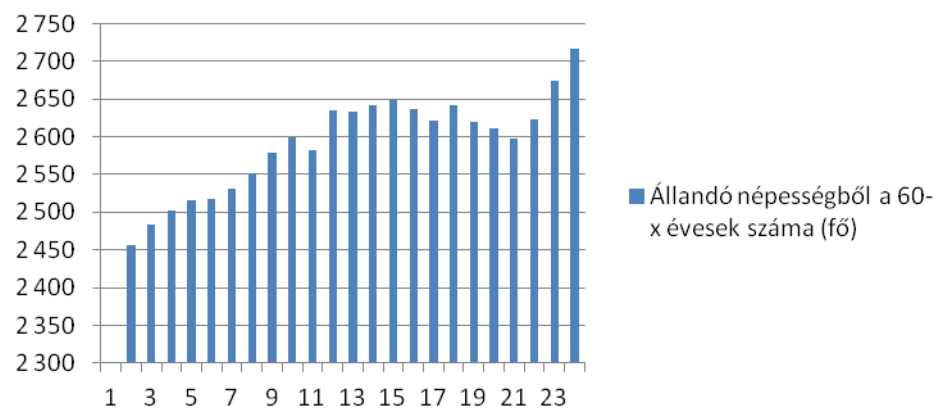
A népességre vonatkozó legjellemzőbb folyamatokat (a KSH adatai alapján) a következők szerinti grafikonok ábrázolják. A grafikon vízszintes tengelyén szereplő számok az éveket jelölik 1985-től 2010-ig terjedő időszakban.

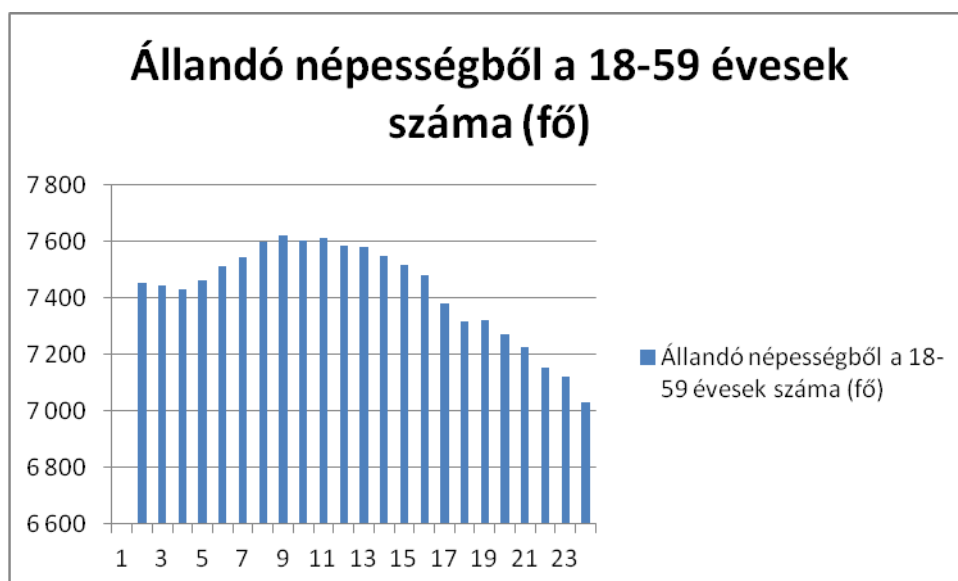

Állandó népességből a 0-2 évesek száma (fő)

Állandó népességből a 60-x évesek száma (fő)

Mindebből megállapítható, hogy a gyermekek számának csökkenésével párhuzamosan ellenkező irányba nő az idős lakosság tagjainak száma, míg az aktív korú népesség az elmúlt 15 évben több mint 600 fővel csökkent.

Ha figyelembe vesszük az idevándoroltak és az elvándoroltak száma közötti folyamatos különbséget, láthatóvá válik, hogy a legfőbb probléma a foglalkoztatottság szintjének csökkenésével összefüggésben a munkahelyek számának csökkenése.

5. A város jelenlegi helyzetének bemutatása

A város belterületi levegőjének állapotára, a levegő szennyeződésére az ipari üzemeken és telepeken, állattenyésztő telepeken kívül a 4-es számú főútvonal átmentő forgalma volt döntően befolyásoló hatással 15.963 Egységjármű/nap terheléssel. A főút forgalmának jelentős csökkenését okozta ugyanakkor a 4-es várost elkerülő szakaszának 2011. évi átadása; újabb pozitív változást az M 4 autópálya megépítése hozhat.

Természetes vízfolyásként a város életére a Hortobágy – Berettyó főcsatorna van hatással, míg mesterséges vízfolyások: a Kakat-éri főcsatorna, a Villogó főcsatorna és Nagykunsági főcsatorna játszik szerepet a vízügyi, belvízelvezetési feladatok megoldásában.

A város ivóvízellátását 17 db mélyfúrású kút biztosítja, a felszín alatti vizek igénybevételével. Az ivóvízhálózat fejlesztésében jelentős szerepet tölt be az ivóvízminőség-javító program befejezése, mellyel a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása valósult meg.

A városi területén kedvező a termálvíz felhasználás lehetősége. A városban a gyógyító hatású termálvizes strandfürdő 2011. évben megkezdődött fejlesztése és az új, a gyógyturizmusra építő komplexumbővítés és tevékenységfejlesztés 2012. május 1-jei átadással és megnyitással jelentős lépést tett.

A város termőterülete 18.074 ha, melynek mintegy 91%-a szántó. A mezőgazdasági termelés nagy jelentőségű a településen. A város termőterületének talajai több típusba tartoznak, az előforduló talajtípusok: réti talajok, szolonyeces réti talajok, réti szolonyecek, sztyeppesedő réti szolonyecek, mélyben sós réti csernozjomok, alföldi mészlepedékes csernozjomok.

Kisújszállás élővilágát a Nagykunságra jellemző élővilág jellemzi. Uralkodó fafajok: fehér és törékeny fűz, fehér és fekete nyár, akác, kőris. Jellemző állatok: törpe gém, vízityúk, jégmadár, szürke gém, kócsag, denevér, mezei nyúl, fácán, veréb, feketereguly.

A lakások száma 4924 db, melynek lényegében mindegyike a villamos hálózathoz, az ivóvízvezeték hálózathoz csatlakoztatva van. A csatornázottság mértéke a városban közel 100%-os. A város önálló szennyvíztisztító teleppel rendelkezik, a 0139 hrsz.-ú területen. A telep kapacitása 1200 m³/nap, kihasználtsága majdnem teljes. A tisztított szennyvíz befogadója a XXIX. Dél csatorna, a korszerűsített szennyvíztisztító telepen 1100 t/év mennyiségű víztelenített szennyvíziszap keletkezik. A szennyvíziszap tárolása a szennyvíztisztító telepen található iszap depóniában történik, amely 6 havi iszapmennyiség befogadására alkalmas. A depóniában tárolt iszap mezőgazdasági területeken kerül elhelyezésre.

A kommunális szilárd hulladékok 2007. július 1-től a karcagi kommunális szilárd hulladéklerakó telepen kerülnek ártalmatlanításra. A városi régebben használt hulladéklerakója a külterületen, a 0747/2. hrsz.-ú területen található melynek rekultivációja megvalósult pályázati forrásból.

A város három épülete, a Városháza, a Református templom és a Morgó Csárda országos műemlékvédelem alatt áll, miként a városban található három kunhalom is.

6. Önkormányzati vagyon

Kisújszállás Város Önkormányzatának ingatlanvagyonára 2014. december 31-én 1169 db ingatlanból áll, melyek összértéke 18 128 382 eFt.

A vagyon folyamatos növekedése a tervszerű városfejlesztéssel és a pályázati rendszer minél teljesebb kihasználásával van összefüggésben, és mint ilyen, leginkább szemlélteti a városépítő tevékenységet.

7. Pénzügyi lehetőségek

A 2010-2014. közötti időszakban átalakult az önkormányzat gazdálkodása, köszönhetően a jogszabályi változásoknak. Ha össze kívánjuk foglalni ennek lényegét, a következő néhány pontban tehetjük meg:

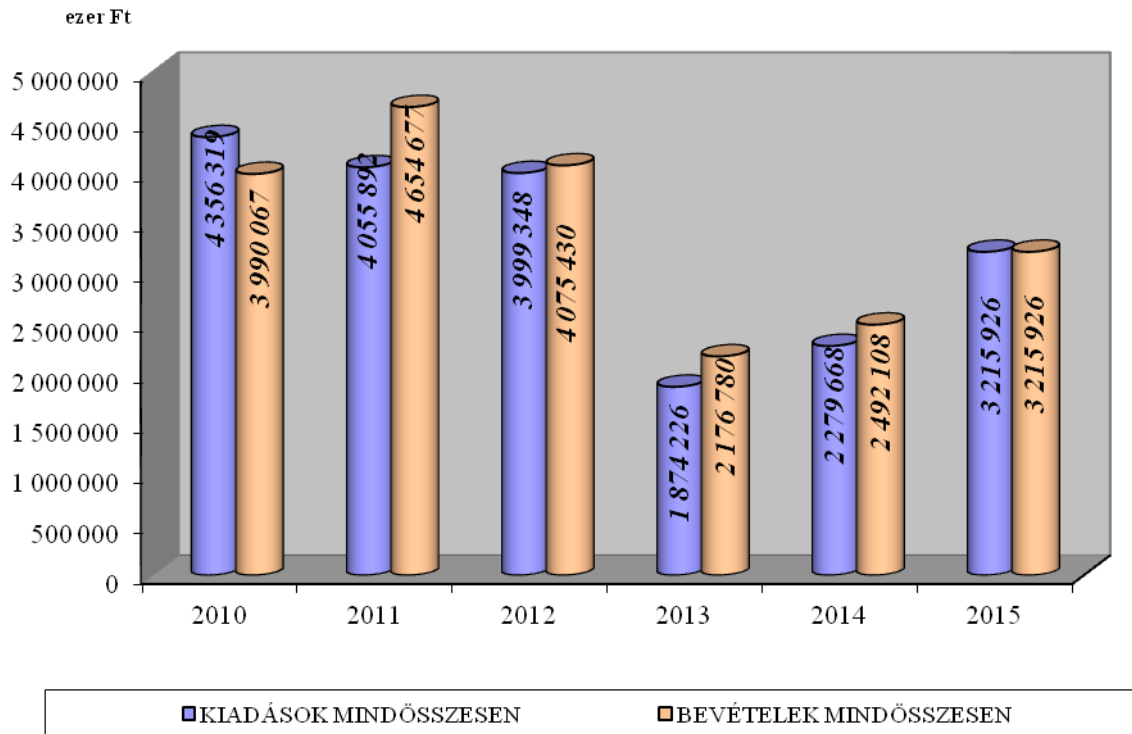
- a működtetés pénzügyi alapjai kiszámíthatóak,
- vége a működést gúzsba kötő hitelfelvételi kényszernek,
- az önkormányzati feladatok változásával teret kaptunk az újszerű, a gazdasági folyamatokban való aktív részvétellel párosuló gazdaságfejlesztési elképzelések megvalósítására,
- tervezhetővé vált a gazdaságfejlesztési források felhasználása,
- biztosított a költségvetés egyensúlya.

Az önkormányzat az elmúlt években kiegyensúlyozott, felelős gazdálkodást folytatott, több hiánycsökkentő intézkedést hozott és hajtott végre, amelyek révén minden évben meg tudta őrizni a működő- és fizetőképességét.

A költségvetések főösszegeinek alakulása:

Bevételek és kiadások alakulása 2010 – 2015 években

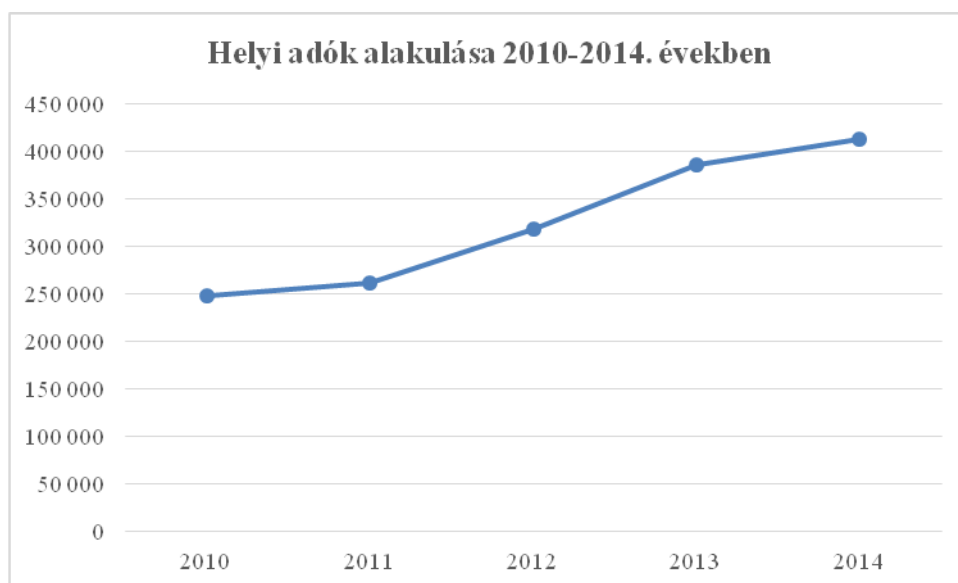
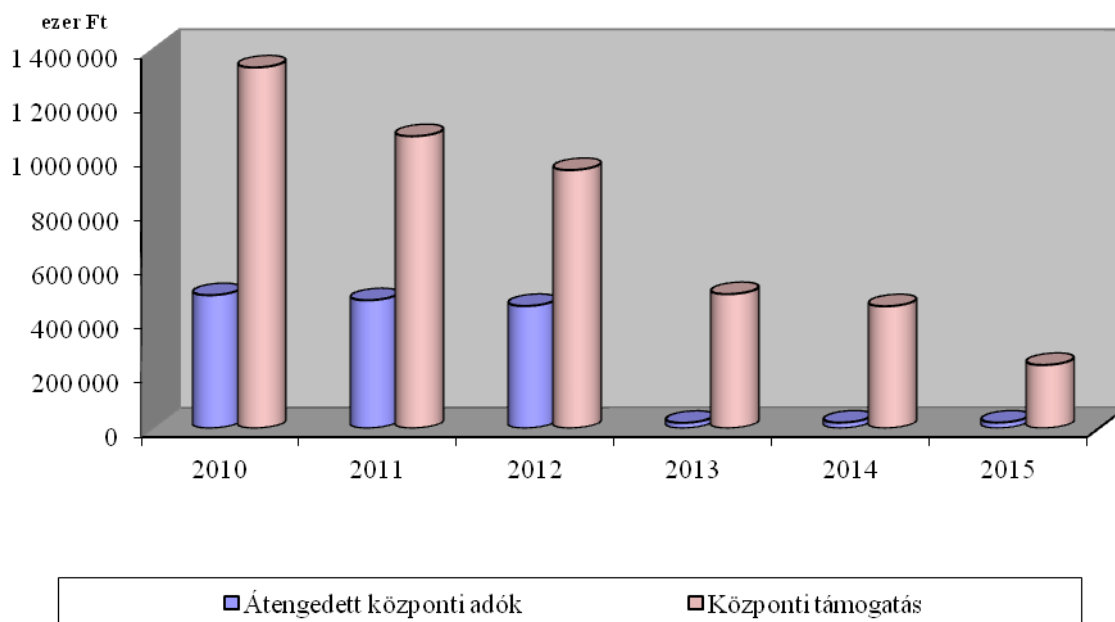
A költségvetések közel 50%-a minden évben fejlesztési előirányzat volt, mivel a tervezéskor kiemelt cél – a pénzügyi lehetőségekhez mérten – a város fejlesztése, az önkormányzati vagyon növelése.

A grafikon adataiból látható, hogy a 2013. évtől kezdődően átrendeződtek az önkormányzat által ellátott feladatok, amelyhez a központi támogatás rendszere is alapvetően átalakult: a normatív finanszírozás helyébe a feladatfinanszírozás lépett. Az új finanszírozási rendszer összefüggésben van az önkormányzat saját bevételeivel, az egy lakosra jutó iparüzési adóerőképesség növekedése esetén a település kevesebb állami támogatást kap.

Az önkormányzati gazdálkodás feltételei is szigorodtak, a költségvetésben működési hiány nem tervezhető, önként vállalt feladatokat az önkormányzat csak a saját bevételei terhére vállalhat.

A következő két grafikon az állami hozzájárulások és a helyi adóbevételek alakulását mutatja be:

Állami hozzájárulások alakulása 2010 – 2015 években

A két ütemben végrehajtott adósságkonszolidáció után mind a rövid, mind a hosszú távú adósságot keletkeztető ügyletek megszűntek, az így felszabaduló forrásokat az önkormányzat fejlesztési célokra tervezte felhasználni, de a csökkenő állami finanszírozás miatt a saját bevételek egy részét a kötelező feladatok ellátására kell fordítani.

Ez a tendencia várhatóan a következő években is meghatározó lesz az önkormányzati gazdálkodásban, a kormány egyre több területen – közfoglalkoztatás, szociális juttatások finanszírozása – nagyobb önkormányzati szerepvállalást vár el, ezért a gazdasági programban megfogalmazott célok végrehajtása érdekében a működési kiadások területén folytatni kell az átgondolt, takarékos gazdálkodást. A működési bevételek területén jelentős növekedés nem várható, de a helyi adópolitikára alapozva kiszámítható adóbevételekkel és egyéb működési bevételekkel, a

feladatfinanszírozásnak köszönhetően a tárgyévihez hasonló mértékű központi támogatással számolhatunk.

A fejlesztések finanszírozásánál – mivel a bevételi lehetőségek korlátozottak – elsősorban a pályázati forrásokat kell feltárni, és a 100%-os támogatású beruházásokat kell előnyben részesíteni.

Az önerőt igénylő beruházásoknál feladat a fontossági sorrend felállítása és minden projekthez a legoptimálisabb finanszírozási konstrukció kidolgozása. Fejlesztési célú hitel felvétele csak kormányzati hozzájárulással, és csak abban az esetben lehetséges, ha a hitel az önkormányzat törvényben meghatározott feladatának ellátásához szükséges kapacitás létrehozását eredményezi, a működési kiadások folyamatos teljesítése biztosított, továbbá az önkormányzat adósságot keletkeztető ügyletből származó tárgyévi összes fizetési kötelezettsége az adósságot keletkeztető ügylet futamidejének végéig egyik évben sem haladhatja meg az önkormányzat adott évi saját bevételeinek 50%-át.

A helyes döntések meghozatalához elengedhetetlen a pénzügyi adatok elemzése, a könyvelés naprakészségének biztosítása: erre a feladatra felkészültünk egy integrált pénzügyi-számviteli rendszer megvásárlásával és használatával.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat gazdasági mozgástere tágult, a tervezett beruházások megvalósulhatnak, a folyamatos pályázatfigyelés, a támogatásintenzitás növekedése pedig későbbre tervezett beruházások megvalósítását is eredményezheti.

8. Jövőkép

Magyarország településeinek életét jelenleg ötéves szakaszokra osztja az önkormányzati választási rendszer. Amikor azonban városunk jövőjét felelősséggel tervezzük, generációkban kell gondolkodnunk, nem pedig választási időszakokban. Ez utóbbi a hosszú távú városfejlesztési elképzeléseink feladatokra történő lebontásának eszköze, gazdasági program elnevezéssel.

Városfejlesztési elképzeléseink 2006 őszén vettek fordulatot városunk életében, amikor a lakosság elfogadta „*Az élhetőbb Kisújszállásért*” című programot. Ennek eredményeként a korábbinál nyíltabb várospolitikai és dinamikusabb városfejlesztés vette kezdetét, ami jelentős infrastrukturális beruházások megvalósításában és pályázati megalapozásban, valamint gazdag közösségi és kulturális életben nyilvánult meg.

A város fejlesztését a „Töretlen városfejlesztés – Kisújszállásért” címmel kidolgozott program szerint kívánjuk folytatni, hiszen városunk lakosságának döntő többsége 2014 októberében kinyilvánította, hogy egyetért a benne szereplő városfejlesztési törekvésekkel. E gazdasági programunkban megfogalmazzuk hosszú távú városfejlesztési elképzeléseinket: olyan életkörülmények megteremtését, amelyekben úgy érzi otthon magát városában a kisújszállási ember, hogy magát és családját biztonságban tudja. E biztonságérzet legfontosabb összetevői a közösség, a lakóhely, a munkahely, a tárgyi és szellemi-kulturális környezet megtartó ereje. A városvezetés konkrét intézkedéseinek ezeket az értékeket kell védenie és fejlesztenie.

E gazdasági programban összefoglalt feladatokkal városunk jövőjét olyan irányban szeretnénk formálni, aminek eredményeként Kisújszálláson

- a város jövedelemtermelő képessége folyamatosan nő, a fiatalok a várost szívesen választják lakóhelyükként,
- tiszta és egészséges a lakókörnyezet, szép a felújított a városközpont, az utcák rendezettek,
- tiszta az ivóvíz, a szennyvíz kezelése korszerű módon történik, a belvizet az egész városból a kiépített árok- és csatornarendszeren vezetik az élővizekbe, a lakossági hulladékot környezetbarát módon kezelik,
- az úthálózat az egész városra kiterjedően burkolt és biztonságos, ugyanakkor a város az országos vasúti és közúti közlekedésben könnyen elérhető,

- a külterületek is rendezettek, földútjaink karbantartottak, járhatóak, a használók a közös érdeket és célt megértik,
- az újonnan létesült ipari létesítmények a lakott területtől távolabb kialakított ipari parkban működnek,
- a jó infrastrukturális és humánfeltételeknek köszönhetően a munkahelyteremtő vállalkozások száma nő, közöttük olyan vállalkozások is létesülnek, amelyek a helyben megtermelt élelmiszereket, termékeket értékesítik,
- a lakosok számára helyben elérhetőek és szakszerűek az egészségügyi, közoktatási és közigazgatási alapszolgáltatások, sőt esetenként térségi szolgáltatások is működnek, a gyermekek szeretnek óvodába, iskolába járni, a szülők elégedettek az azokban folyó neveléssel-oktatással,
- élénk és gazdag a közösségi élet, a hagyományos és újonnan alakult civil szervezetek egymással jó kapcsolatban működnek,
- a kulturális és sportélet igényes, a környék számára is vonzó szórakozási és kikapcsolódási alkalmakat kínál, és a lakosok élnek is ezekkel a lehetőségekkel,
- a kisújszállásiak
  - tájékozottak a *'város dolgai'* felől, sőt gyakran ad hírt magáról a város megyei és országos médiában is,
  - szívesen vesznek részt a város közéletében,
  - ismerik kun hagyományaikat, büszkéek is elődeiknek a magyar történelemben többször bebizonyított helytállására,
  - vendégszeretőek, ezért és a kiváló szolgáltatásairól a térségben, de az országban is egyre ismertebbé váló Kumánia Gyógy- és Strandfürdőnek, valamint a Hotel Kumániának nagy a látogatottsága, a turizmus a városban sokaknak munkát is ad,
- a város további élete szempontjából kiemelt jelentőségű a közbiztonság értékeinek megóvása, fejlesztése.

Mindezeknek köszönhetően a lakosságszám eddig tapasztalt csökkenése megáll, majd néhány éven belül a születések száma nőni kezd, több lesz a munkalehetőség, és többen akarnak és fognak tudni itthon boldogulni. Kisújszállás valóban *„élhetőbb”* lesz, és térségünk egyik legdinamikusabban fejlődő kisvárosaként fogják ismerni. Ezt alapoztuk meg az elmúlt nyolc évben, a következő öt év pedig a városfejlődést elősegítő építések időszaka lesz – a kálvini gondolat jegyében: *„Szívvel és értelemmel.”*

9. A városi gazdaság ágazati összetétele

Városunkban a kereskedelem-vendéglátás a legjelentősebb ágazat, ezt követi az ipar, a szolgáltatás, a mezőgazdaság, majd a közigazgatás-közzszolgálat.

A gazdasági válság negatív hatásait a város vállalkozásai lassan kezdik kinőni. Jelenleg 794 vállalkozás működik a városban, melyek versenyképessége és adóerő képessége kismértékben, de folyamatosan nő.

10. Foglalkoztatás

Önkormányzatunknak fontos törekvése, hogy elősegítse a munkahelyek megőrzését és új munkahelyek létesítését.

A munkahelymegőrzés, -teremtés területén kiemelt cél az önkormányzati ellátórendszer, intézmények, gazdasági társaságok megtartása és fejlesztése. Beruházásaink során lehetősége van a helyi vállalkozásoknak a megvalósításban való részvételre, amit tovább kívánunk erősíteni. A fejlesztések eredményeként tartósan kínálunk munkalehetőséget a dolgozni akaró városlakók részére, amit ugyanakkor nagyon sok esetben a megfelelő képzettség hiánya akadályoz, illetve ellehetetlenít.

Városunk infrastrukturális fejlődése kedvezőbb feltételeket teremt a vállalkozások számára. Az ifjúsági szálláshely kialakítása, valamint a fürdőgyógyászati centrum és szálloda megépítése, működtetése szintén új munkahelyeket teremt. A strandfejlesztésből eredő idegenforgalom a helyi, magán szálláshelyek, vendéglátóhelyek és kereskedelmi egységek iránti keresletet is növeli.

Az elmúlt néhány évben nem nőtt a regisztrált álláskereső száma. Mindezek figyelembevételével folyamatosan törekszünk közfoglalkoztatás keretén belül is álláslehetőséget teremteni.

A közfoglalkoztatási rendszer keretében a résztvevők száma jelentősen nőtt, ami nem csak munkavégzést, de képzést, szakmai tudás megszerzését is magába foglalt. Ki kell emelni a magasabb szintű szakmai tudással rendelkezőket megcélzó kulturális közfoglalkoztatást is, ami több esetben továbbfoglalkoztatást indukált.

Várhatóan új lehetőségeket nyitott meg a szövetkezetekről szóló törvény módosítása, mely összekapcsolja a közfoglalkoztatást a szövetkezeti szektor fejlesztésével, és a jogalkotó szándékai szerint megfelelő kimenetet biztosít a munka világában megmaradni képes, dolgozni vágyók részére. Ennek kiegészítésére, vagy ezzel párhuzamosan érdemes a szociális szövetkezeteken túl a helyi vállalkozások bevonásával fejleszteni a hagyományos szövetkezeti modellre épülő önfoglalkoztatást, valamint kereskedelmet.

11. Köznevelés

A Képviselő-testület 2012. augusztus 30-ával egyházi fenntartásba adta valamennyi köznevelési intézményét. A kitűzött célt elérte önkormányzatunk, a kisújszállási közoktatás jó kezekbe került.

Folyamatosan cél a tárgyi feltételek javítása, különös tekintettel új óvoda építésére, melynek előkészítése folyamatban van.

Az intézmények a következők:

Fenntartó:

Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy

Intézményei:

Baptista Alapfokú Művészeti Iskola Kisújszállás,
Baptista Szeretetszolgálat Városi Óvodai Intézménye,
Illéssy Sándor Baptista Szakközépiskola és Szakiskola,
Kossuth Lajos Baptista Általános Iskola és Kollégium.

Fenntartó:

Kisújszállási Református Egyházközség

Intézményei:

Móricz Zsigmond Református Kollégium, Gimnázium, Szakközépiskola és Általános Iskola
Tagintézménye:
Móricz Zsigmond Református Kollégium Arany János Általános Iskola

12. Szociális és gyermekjóléti ellátás

Önkormányzatunk az állami kiegészítő normatív támogatás igénybevétele érdekében 2008. január 1-jétől a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális szolgáltatásokat és a gyermekjóléti ellátásokat a Karcagi Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül biztosítja. Az intézmény vagyona továbbra is önkormányzatunké, akárcsak az intézmény bevételei és állami támogatása által nem fedezett kiadások önkormányzati kiegészítő támogatása. Az intézménnyel kapcsolatos fenntartói feladatok többségét a társulás és a polgármesteri hivatalunk közötti megállapodás értelmében a hivatal végzi.

Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások

A 10.000 lakos felett kötelező, meglévő szociális szolgáltatások

Alapszolgáltatások:

Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Kisújszállás, Kálvin u. 9. és 13. szám alatti telephelyein:

- a) étkeztetés,
- b) házi segítségnyújtás,
- c) családsegítés,
- d) nappali ellátás (idősek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek részére).

Csak az idősek bentlakásos ellátására szolgáló telephely nem rendelkezik határozatlan idejű működési engedéllyel.

A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ alapellátást nyújtó telephelyei megújultak, azok hosszabb távon biztosítani tudják a feladatellátáshoz szükséges tárgyi feltételeket.

A 10.000 lakos felett kötelező, hiányzó szociális szolgáltatások

Alapszolgáltatás a hajléktalanok nappali ellátása. Ez formailag hiányzik, azonban az ellátórendszer és a szociális bérlakások működtetésével a probléma megoldott.

Önként vállalt szociális szolgáltatások

A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Kisújszállás, Téglagyár út 10. szám alatti székhelyén működik egy 120 férőhelyes, idősek ápolását, gondozását nyújtó intézmény, amely ellátja az alapellátás szervezeti, gazdasági irányítását, biztosítja logisztikai hátterét.

A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ székhelyén működő idősek bentlakásos ellátása rendelkezik ideiglenes működési engedéllyel, de az épület tárgyi feltételei nem felelnek meg a jelenlegi jogszabályi előírásoknak.

Célok, feladatok:

Az önkormányzat kötelezettséget vállalt a hiányosságok megszüntetésére a Téglagyár u. 10. szám alatti székhely vonatkozásában. Az intézkedési terv alapján önkormányzatunk e kötelezettségének az uniós pályázatok kihasználásával kíván eleget tenni.

Az önkormányzat építési engedélyes tervek alapján pályázatot fog benyújtani a Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ bővítése érdekében.

Fontos cél, hogy az önkormányzat továbbra is biztosítsa a Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ működtetéséhez szükséges forrásokat.

Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 94.§-a alapján a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások között szerepel a gyermekek napközbeni ellátása. A gyermekek napközbeni ellátását bölcsődében, óvodában, iskolában és iskolai napköziben nyári tábor, illetve nyári napközis tábor szervezésével biztosítja önkormányzatunk.

A 10.000 lakos felett kötelező, meglévő gyermekjóléti alapellátások

- a) A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ Kisújszállás, Kálvin u. 9. szám alatti telephelyén biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást.
- b) A Kisújszállási Térségi Szociális Otthon és Alapszolgáltatási Központ, Kisújszállás, Illéssy u. 5. szám alatti telephelyén 36 férőhelyen biztosítja a bölcsődei ellátást.

- c) A gyermekek átmeneti gondozása bentlakásos ellátással biztosított a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Gyermekek Átmeneti Otthona keretében, amely 12 férőhelyen működik Kunmadarason, a Kunhegyesi út 27. szám alatt.

A gyermekjóléti szolgálat működési engedéllyel rendelkezik, mert a megfelelő tárgyi feltételek biztosítottak. A bölcsőde szintén határozatlan idejű engedéllyel rendelkezik.

A 10.000 lakos felett kötelező, gyermekjóléti alapellátások biztosítottak a városban.

A Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Gyermekek Átmeneti Otthonának van működési engedélye.

Gyermek- és ifjúságvédelem

Gyermekeink egyre több veszélynek vannak kitéve. A nyugodt családi háttér, az otthon biztonsága sajnos nem minden gyermeknek adatik meg, így ők érzelmileg labilissá, befolyásolhatóvá válnak, és könnyen környezetük áldozatai lesznek.

Célunk, hogy gyermekeink egészséges testi, lelki, mentális fejlődésének elősegítésével hasznos, értelmes felnőtt-létet biztosítsunk számukra.

A bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzése érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai között szoros együttműködés kialakítására törekszünk.

Esélyegyenlőségi fórumot hoztunk létre, mely figyelemmel kíséri köznevelési intézményeinkben az esélyegyenlőség megvalósulását. E fórumra a városi esélyegyenlőségi program végrehajtásában is feladat vár.

Az iskolai hiányzások csökkentése érdekében jelentős előrelépés történt az elmúlt négy évben, összefüggésben a központi jogszabályok változásával. A gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése céljából civil szervezetek bevonásával, segítségével közösségi programok szervezését vállaljuk és támogatjuk.

13. Egészségügyi ellátás

Az önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátás és a meglévő járóbeteg-szakellátások működésének biztosítása.

Alapellátás

A következő, önkormányzatunk számára kötelező feladatot jelentő alapellátások működnek jelenleg a városban:

- a) 6 felnőtt háziorvosi körzet,
- b) 2 gyermekorvosi körzet,
- c) 2 vegyes fogorvosi körzet,
- d) 6 védőnői körzet,
- e) 4 iskola-egészségügyi körzet,
- f) központi háziorvosi ügyeleti ellátás.

Az önkormányzati profiltisztítás jegyében a védőnői szolgálat és egy gyermekorvosi körzet a Kumánia Gyógyfürdő Kft. működtetésébe került.

Önkormányzatunk biztosítja a folyamatos sürgősségi alapellátást, a háziorvosok és gyermekorvosok hétfőtől csütörtökig 8.00–16.00 óra között, pénteken 8.00–12.00 óra között készenlétben vannak. A készenléti időszakon kívül központi ügyeleti ellátás működik, amelyet önkormányzatunk a Kisújszállás, Kenderes, Ecsegfalva Mikrotérségi Központi Orvosi Ügyeleti Társulás útján biztosít.

Biztosítani kellett, hogy a helyi orvosok is részt vehessenek az ügyeleti ellátásban, szükséges volt a rendelési időket a készenléti időszakokra korlátozni, hogy ne ütközzön a rendelési idő és az ügyeleti szolgálat. Az ügyeleti közbeszerzés alapján 2020. január 31-ig tart a jelenlegi szolgáltató feladat ellátása.

Szakellátás

A következő szakellátások működnek 64 szakorvosi, és 70 nem szakorvosi óra kapacitással:

- belgyógyászat	5
- szülészeti-nőgyógyászat	15
- szemészet	5
- fizioterápia	30
- képalkotó eljárások (UH diagn.)	9
- nem szakorvosi óra	70 ebből laboratórium (30) és fizioterápia (40)
- összesen:	134

Új helyzetet teremtett a Kumánia Gyógyfürdő működésének megkezdése, mely 2012. május 1-től kezdődően ellátja a fizioterápiás gyógyítási feladatokat a legújabb, legmodernebb eszközök alkalmazásával.

Jelentős fejlődést jelent a gyermekek gyógyításának beindítása.

Problémák az egészségügyi ellátás területén

Az egészségügyi célú, önkormányzati tulajdonú épületek nem mindegyike korszerű, azonban jelentős előrelépést jelentett a Nyár utca 7. szám alatti rendelő felújítása, ahol a gyermekorvoslás és az ügyeleti ellátás folyik.

Az egészségfejlesztési terv aktualizálása 2013-ben megtörtént a következő szempontok szerint:

a) Elért eredmények fenntartása

- aa) a fejtetvesség további kezelése – együttműködve a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal (továbbiakban: RNÖ),
- ab) mammográfiás szűrés Kisújszálláson tartása,
- ac) úszásoktatás folytatása,
- ad) a pedagógiai szakszolgálat meglévő szolgáltatásainak további fenntartása.

b) Esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása

- ba) A halmozottan hátrányos helyzetűek részére személyi higiénia oktatása a családok aktív bevonásával.
Szinterei: RNÖ, valamint a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat programjai.
- bb) A halmozottan hátrányos helyzetűek részére életvezetési ismeretek oktatása a családok aktív bevonásával.
Szinterei: RNÖ, valamint a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat programjai.
- bc) A halmozottan hátrányos helyzetű családok ösztönzése az általuk lakott ingatlanok és környezetének folyamatos gondozására, fejlesztésére, a higiénés feltételek biztosítására.
- bd) Az óvárosi telep tulajdonviszonyainak rendezése.

c) Egészséges életmód program, az emberi egészség kockázati tényezőinek csökkentése

- ca) A rendszeres szabadidős sportprogramok keretében aktív életmód-, illetve táplálkozási tanácsadást kell végezni.

Szinterei: oktatási intézmények sportlétesítményei, Művelődési és Ifjúsági Központ, települési sportlétesítmények.

- cb) Egészséges táplálkozási szokások elterjesztése a családokban, a közétkeztetésben. A családok számára főzőklubok szervezése, ételbemutatók a magas rosttartalmú ételek népszerűsítésére.

Szinterei: családok, oktatási intézmények, közétkeztetést végző vállalkozók, civil szerveződések, munkahelyi közösségek.

- cc) Szabadidős programok szervezése gyermekeknek, vetélkedőkkel, szerepjátékokkal, ahol a középpontban az egészséges életmód és a szenvedélybetegségek elkerülése van.

Szinterei: Kisújszállási Művelődési Központ és Könyvtár, szórakozóhelyek.

- cd) Az egészségmegőrzéshez, betegségmegelőzéshez kapcsolódó programokról minél több tudósítás megjelentetése a helyi médiában.
- ce) Kisújszállás természeti értékeinek megismertetése gyalog- és biciklitúrák szervezésével.
- cf) Az úszásoktatás kiterjesztése az óvodásokra.

d) Az elkerülhető halálozások, megbetegedések, fogyatékoságok megelőzése

- da) A lakosság számára ingyenes, nem kötelező szűrések népszerűsítése, a szűrésen megjelentek arányának növelése. (Elsősorban: emlőrákszűrésen a 80%-os megjelenési arány elérése, méhnyak-, prosztatata-, vastagbél-daganatok szűrésének népszerűsítése, csontritkulás, koleszterinszint vizsgálata stb.)

Szinterei: egészségügyi létesítmények, családok, munkahelyek, szabadidősport programok.

- db) A kiszűrt gyermekek szakorvoshoz és megfelelő ellátáshoz jutásának kontrollja az egészségügyi szolgáltatók, az iskola és a család szoros együttműködésével, szükség esetén a gyermekjóléti szolgálat bevonásával. Cél, hogy egyetlen gyermek se maradjon ellátás nélkül.

- dc) A magatartászavaros gyermekek részére csoportfoglalkozások szervezése.

Szinterei: oktatási intézmények.

- dd) Különös figyelmet kell fordítani az idősök mozgásszervi betegségének megelőzésére, mozgásfejlesztésre a szabadidősport programok keretében.

Szinterei: sportlétesítmények, időseket tömörítő civil szervezetek, idősök nappali és bentlakásos ellátása.

- de) Önkéntes munkavégzés biztosítása idősök számára. Például be lehet vonni őket az egészségmegőrző, prevenciós programok szervezésébe, szabadidősport programok felügyeletébe.

Szinterei: sportlétesítmények, időseket tömörítő civil szervezetek, oktatási és közművelődési intézmények

e) Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése az egészségi állapot javítása érdekében

- ea) Informatikai fejlesztés révén integrálni kell az egészségügyi alapellátást. Cél, hogy azonos szoftverrel, közös adatbázisban dolgozzanak a háziorvosok, a házi gyermekorvosok, a védőnők, és a központi ügyelet. Az integráció keretében az érintettekkel közösen kell meghatározni az adatelérési protokollokat, a város egészségügyi intézménye részére biztosítani kell a statisztikai adatszűrést.

- eb) Az egészségügyben dolgozók egészségmegőrző, prevenciós készségeinek javítása, ismereteinek bővítése továbbképzésekkel, és a megszerzett ismeretek felhasználása. Szereplés a városi televízióban és rádióban készülő egészségmegőrző, prevenciós műsorokban.

- ec) A köznevelési intézmények egészségfejlesztési tevékenységének javítása az egészségügyi alapellátás bevonásával és a pedagógusok felkészítésével.

- ed) Az önkormányzati tulajdonú épületben működő egészségügyi szolgáltatások tárgyi feltételeinek javítása.

- ee) Pszichiátriai rendelés szervezése, illetve a pszichiátriai szolgáltatások népszerűsítésével a társadalmi elfogadottság javítása.

14. A város fejlesztésének stratégiája

A város versenyképességének javítása

Kumánia Gyógy- és Strandfürdő fejlesztése

Az önkormányzat 2008 februárjában az Észak-Alföldi Operatív Program keretében meghirdetett „Versenyképes turisztikai termék- és attrakciófejlesztés” című kiírásra az „Erzsébet Gyógyvizű Strandfürdő gyógy- és wellnessturisztikai célú fejlesztése Kisújszálláson” (későbbiekben Kumánia Kisújszállási Gyógy- és Strandfürdő) címmel nyújtott be pályázatot, amelyet a Bíráló Bizottság első körben támogatásra érdemesnek ítélt.

A 2012. május elsején átadott komplexum sok olyan szolgáltatást kínál, amelyre eddig nem volt lehetőség.

A termálmedence és a strandfürdő medence közös térben került lefedésre, amely lehetőséget teremtett a szezonális kiküszöbölésére. A medencetérben a két meglévő medence mellé kialakításra került egy új többfunkciós gyógytorna medence élményelemekkel, valamint itt került elhelyezésre a súlyfürdő, szaunavilág és a kádas gyógykezelések is. A medencecsarnokhoz csatlakozó főépületben nyertek elhelyezést a kezelőegységek, ahol többféle masszázs, elektroterápia, iszapkezelés várja a vendégeket. A projekt részét képezi egy új termálkút megfűrése is, amely segítségével az épületegyüttes és a mellette épült szálloda fűtését is ellátjuk. A beruházás részeként a strand területén, a főépület előtt 20 férőhelyes parkoló, valamint a Csatorna utcán további parkolók állnak a vendégek rendelkezésére. A beruházás eredményeként 19 új munkahely jött létre, valamint közvetve hozzájárul a városban működő szolgáltatások fellendítéséhez is.

A Hotel Kumánia megépítése

„A Hotel Kumánia Építése Kisújszálláson” című projektet – amelyre 2010 januárjában pályázott az önkormányzat – a Bíráló Bizottság 2010 januárjában 195.225.537.- Ft támogatásra tartotta érdemesnek. A beruházás 2012. május elsejére fejeződött be.

Az új, 30 szobás, 60 férőhelyes I. osztályú panziónak tervezett, de az új szabályozások miatt már három csillagos szállodaként megépült impozáns épületben a gyógyfürdőbe és a városba érkező vendégek igényeit igyekszünk kielégíteni.

A beruházás eredményeként 10 új munkahely jött létre.

Kisújszállás városközpontjának funkcióbővítő megújítása

2010 januárjában pályázat került benyújtásra a „Városközpont funkcióbővítő megújítása” címmel (ÉAOP-5.1.1/D-09-1f-2010-0004). A koncepció az alábbi projektelemeket tartalmazza:

A Városháza értékmegőrző felújítása

Az épület tetőszerkezetének felújítása, a tornyok újjáépítése és a homlokzat részleges felújítása, továbbá az épület komplex akadálymentesítése valósult meg annak érdekében, hogy valamennyi esélyegyenlőségi csoport számára elérhetővé váljanak a Városháza funkciói.

A Városháza a projekt megvalósítási időszakában műemléki védeltséget kapott.

A Városháza Park – Főtér rekonstrukciója

A projektelelem keretében megvalósult a központi park gyalogos- és zöldfelületeinek felújítása, szökőkút- zenepavilon és rendezvényter épült, illetve a Városháza belső udvarának fejlesztését is tartalmazza.

A Vigadó Kulturális Központ revitalizációja és vendéglátó egység kialakítása

A városközpont 1910-ben épült létesítményében olyan kulturális központ kialakítása folyik, amely valamennyi generáció számára színvonalas kapcsolódási lehetőséget biztosít. A földszinti nagyterem színházi előadások, hangversenyek, bálók, esküvők és egyéb nagy rendezvények számára adhat helyet, az első szinten irodák, társalgók, foglalkoztatók kerülnek kialakításra, míg a tetőtérben a próbatermek mellett egy bowling pálya épülne önálló kiszolgáló egységgel. A Vigadó kávézója mind az épületen belülről, mind pedig az utcáról megközelítve várja majd vendégeit.

A kivitelezés közben kerültek napvilágra az épület szinte teljesen épségben maradt ablakai, ami némi áttervezést igényelt, azonban ezzel az épület még inkább régi fényében tündökölhet.

A Városközpont gyalogos- és zöldfelületeinek megújítása

A projektelelem keretében megvalósult a Református templomtól a Rákóczi utcáig, a Széchenyi utcáig az út két oldalán a járda, valamint az azt kísérő zöldfelületek megújítása és utcabútorok (padok, hulladékgyűjtő edényzetek és kerékpártárolók) elhelyezése.

A Kálvin Park felújítása

A Kálvin Park területének fejlesztése tartalmazta a gyalogos- és zöldfelületek megújítását, a csapadékvíz-elvezető rendszer felújítását, utcabútorok elhelyezését. A mai Kálvin tér az 1900-as évek elejétől hosszú évtizedeken keresztül a kisújszállási piac tere volt, ennek állítottunk emléket egy piacra siető fiút ábrázoló szobor elhelyezésével, valamint a Régi Piac feliratú kapu megépítésével.

A Régi piaccsarnok épületének értékmegőrző felújítása

A projektelelem keretében az épület tetőszerkezetének, homlokzatának, nyílászáróinak, valamint üzlet- és raktárhelyiségeinek felújítása valósult meg, melyet a vállalkozók már birtokba is vettek. Az épület bővítésével lehetővé vált valamennyi üzlethelyiséghez vizesblokk kialakítása.

Előkészítés alatt álló, tervbe vett fejlesztések

Nem tett le önkormányzatunk a Süsü Játsszótér megvalósításáról. A beruházás keretében a hatályos előírásoknak megfelelő játszótér kerülne kialakításra, melyben Csukás István kulturális örökségét idézzük meg.

A Papi Lajos Alkotóház felújításra szorul, melynek során a külső felújítás mellett akadálymentesítés, belső felújítás, az alkotó művészeti foglalkozások biztosítására szolgáló helyiségek létesülnének.

Tervezzük a Nyár utca Rákóczi utca és Arany János utca közötti szakaszának felújítását, mely magába foglalja 37 parkoló kiépítését.

Folyamatosan vizsgáljuk gázhasznosítás létesítését a gyógyvíz mellett felszínre kerülő metángáz hasznosítása érdekében.

Szükséges megoldani a Városháza hőszigetelési, felújítási feladatait, a nyílászárók cseréjét, összhangban az épület védettségére vonatkozó előírásokkal is.

Nem tettünk le az Erzsébet királyné liget megújításáról, melynek keretében a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló, már létező terv szerinti megújítás valósulhat meg.

Jelentős beruházást igényel a Szociális Otthon Téglagyár utca 10. szám alatti székhelyének megújítása, melynek során a mosoda, a főzőkonyha és az elavult épületek kiváltása valósulhat meg.

A gazdaságfejlesztés szempontjából kiemelt jelentőségű a telephely-fejlesztési program megvalósítása, ami összefüggésben áll a vállalkozásfejlesztéssel, valamint a termelő üzemek lehetőség szerinti ipari területen történő elhelyezésével.

A csapadékvíz-elvezető rendszer felújítását folytatni kell annak érdekében, hogy a város valamennyi részén megoldott legyen a belvízelvezetés.

Az önkormányzat vállalkozásfejlesztéséhez kapcsolódóan vizsgáljuk feldolgozó üzemek létesítésének lehetőségét, mely összefüggésben áll a mezőgazdasági koncepció megalkotásával is.

A kisújszállási ásványvízre alapozva létjogosultsága lehet palackozó üzem létesítésének is.

A közfoglalkoztatási programmal összefüggésben megkezdett mezőgazdasági tevékenység bővítését jelentheti üvegházás növénytermesztés kialakítása, fejlesztése.

A Kumánia Gyógyfürdő fejlesztéséhez kapcsolódóan lehetőség szerint szálláshelybővítést, valamint a fenntarthatóságot, gazdaságos üzemeltetést elősegítő fejlesztéseket kell megvalósítani.

Külön figyelmet kell fordítani Csorba és Márialaka mint elszigetelt településrészek problémáinak megoldására. Erre vonatkozó szakmai elképzelések egy régebbi pályázat alapján rendelkezésre állnak, a megvalósítás az önkormányzat forrásainak függvényében valósulhat meg.

A Református Egyházközséggel együttműködve köztemető-fejlesztési feladatokat valósítunk meg, melynek elemei a szociális temetésre rendelkezésre álló parcella kialakítása, valamint a Keleti és Nyugati temetőben ravatalozók megépítése.

A Türr István Képző-és Kutató Intézettel kötött vagyonkezelési szerződés alapján a Vásár utca 4. szám alatti közösségi központ kialakítása várhatóan 2015-ben megvalósul, lehetőséget teremtve a felnőttképzési feladatok ellátására.

15. Bel- és külterületi úthálózat fejlesztése

Belterületi szilárdburkolatú úthálózat fejlesztése

Kisújszállás város belterületén az önkormányzati tulajdonú közúthálózat hossza: 84,281 km. A következő években az Önkormányzat számára kiemelt feladatot jelent a város hiányzó területein a szilárd burkolatú úthálózat teljes körű tervezése és kiépítése. A zugprogram I., II. és III. üteme lezárult, csak néhány zug maradt burkolatlan.

Az előzőeken túl a burkolt utak megépítése javítani fogja az utcákban a gépjárművel történő közlekedés körülményeit, növeli a lakosság elégedettségét, elősegíti a szervezett szilárd- és folyékonyhulladék-szállítás fejlesztését, gördülékenységét.

Fontos figyelmet fordítani a járdák megújítására, melynek során a jelenlegi vegyes – aszfalt és beton – burkolatot néhány év alatt könnyen helyreállítható térburkolatra lehet cserélni.

Az elkövetkezendő időszakban is folytatja az önkormányzat a mezőgazdasági utak folyamatos fejlesztését saját erőből és – amennyiben erre van lehetőség – pályázati pénzek bevonásával.

A 4-es számú főút Kisújszállást elkerülő szakasza megépítésének keretében a NIF Zrt. beruházásában a város külterületén 6.214 fm hosszúságban 4 m széles útalappal és 6 m széles koronával rendelkező

burkolt szervízút és 480 fm hosszúságban aszfalt burkolatú felüljáró épült meg, melyek üzemeltetője az átvételt követően az önkormányzat lesz.

A „Szajol (kiz.) – Püspökladány (bez.) vasúti vonalszakasz átépítése, vasúti pálya, vasúti műtárgy és vasúti felsővezeték, utak és közművek építési munkái” tárgyú beruházás keretében a Malom utca folytatásából kiindulva, az É-i ipartelep feltárására külterületi útépítésre került sor. Ennek keretében 1967 fm hosszúságú földút kapott terveinknek megfelelően aszfalt burkolatot, valamint 501 fm hosszúságban útfelújítások történtek.

Ezen fejlesztések egyben az ipari területek infrastruktúra-fejlesztésének is részét képezik.

Szintén a beruházás keretében a vasútállomás előtti tér is átépítésre kerül. A jelenleg rendelkezésünkre álló tervek szerint az átépítéssel érintett terület tervezési határa nyugati irányban a Pillangó utca az autó szervíz vonalában, déli irányban a Baross Gábor utcai útcsatlakozásban, keleti irányban pedig a Pillangó utcán az üzemi épület vonalában – a Rákóczi Ferenc utca irányában – található. Az állomás előtti téren, a Baross Gábor utcai útcsatlakozásnál körforgalom kerül kialakításra.

16. Energetikai beruházások

Megújuló energiaforrások felhasználása

A megújuló energia felhasználása fontos cél és feladat valamennyi, e területen rendelkezésre álló lehetőség kiaknázására, különös tekintettel az innováció és a K+F beruházások városunkba vonzására.

Szélerőművek telepítése

Az Alerion Hungária Energetikai Kft. azzal a kéréssel kereste meg önkormányzatunkat, hogy a Kisújszállás külterületén megvalósítandó szélerőmű park megvalósítására irányuló terveit támogassa. A cég az előzetes mérések és kutatási eredmények alapján településünk külterületén hosszú távú együttműködés keretében szélerőmű parkot kíván létrehozni, üzemeltetni és a termelt zöld energiából származó előnyöket a települési célok érdekében, a helyi közteherviseléshez hozzájárulva megvalósítani.

A szélerőmű park létesítéséhez a város hatályos településrendezési tervének módosítása megtörtént, azonban elgondolkodtató az a magatartás, melyet néhány, a mezőgazdasághoz kötődő vállalkozás tanúsított. Az érintett mezőgazdasági vállalkozások ellenállása miatt a projektötlet nem került megvalósításra, azonban az önkormányzat a jövőben sem mondhat le a szélerőmű park létesítésének ötletéről és az esetlegesen érdeklődő szakmai beruházó szervezetekkel való tárgyalások lehetőségéről.

Geotermiák hasznosítása

Kisújszállás területéről jelentős mennyiségű és kiváló minőségű termálvíz érhető el, melynek hasznosítása során a gyógyfürdő igényeinek kielégítésén túl az energiatermelésben való hasznosítása is kiemelkedő szerepet tölthet be. A Kumánia Gyógyfürdő építésével összefüggésben új kút került kialakításra, melynek 63 °C-os termálvize bizonyítja annak hasznosításba vonásának lehetőségét. Ezzel az önkormányzat élt is a fürdő és szálloda fűtésének megtervezése során, de további kutak fűrása esetén az elektromos energia előállítása, és esetlegesen távfűtési rendszer kiépítése is számításba jöhet.

Napelemek telepítése

Az energiahatékonyság követelményét felismerve a legolcsóbb energiaforrás hasznosítása is fontos lehet városunk szempontjából, amit már megkezdett beruházás fémjelez az idők otthona Téglagyár út 10. szám alatti telephelyén. A várható megtakarítással mintegy 98%-ban önellátó lehet az

intézmény. A példát követve javasolt és támogatandó cél a lakosság és a többi közintézmény energiatermelésének ilyen módon történő megoldása.

Energiafelhasználás csökkentése

A kiadáscsökkentés fontos eleme az épületek hőszigetelése, mely utólagos szigeteléssel oldható meg. Keresni kell a pályázati forrásokat mind a közintézmények, mind a háztartások vonatkozásában.

További jelentős megtakarítás érhető el a ledes fényforrások alkalmazásával. A munka a közvilágítás területén megkezdődött, 100%-os pályázati támogatással valamennyi közterületi lámpatest 2015-ben megújul, és alkalmas lesz a ledes égők fogadására, ezzel éves szinten több mint 60%-os megtakarítást indukálva.

Ez a feladat a legtöbb, épületen belüli lámpatest vonatkozásában egyszerű égőcserével megoldható, melynek első lépéseit a Városháza épületében, valamint az idősek otthonában megtettük.

17. Középületek akadálymentesítése

A város középületei akadálymentesítésének ütemét nagymértékben hátráltatja, hogy csak pályázati forrás bevonásával valósítható meg ütemezetten a kitűzött program.

A 2006-2010 közötti időszakban a Nagykun Klub, a Művelődési és Ifjúsági Központ, a Rákóczi utcai turisztikai fogadóközpont, a Központi Orvosi Rendelő és a Pityang Óvoda akadálymentesítése valósult meg pályázati támogatással.

Az önkormányzatnak lehetősége volt azonban, hogy a Városháza akadálymentesítésére pályázzon a „Városházaközpont funkcióbővítő megújítása” tárgyú pályázat keretében, ami 2014-ben meg is valósult.

18. Térfigyelő rendszer fejlesztése, térfelügyeleti rendszer kiépítése

A 2010-es évben kistérségi összefogásból megvalósult egy 4 kamerás térfigyelő rendszer. Ezt a kamerarendszert fejlesztette tovább Önkormányzat saját erőből további 10 db térfigyelő kamerával és 4 db rendszámfelismerő kamerával.

A fejlődés töretlen, 49 kamera segíti a közterület rendjének fenntartását, a bűnmegelőzést és a bűnüldözést.

A későbbiekben is indokolt a számszerű fejlesztés, azonban lényegesebb a működőképesség fenntartása, és a folyamatos, az amortizációtól függő csere és pótlás. Erre jó esélyt nyújt a jelenlegi karbantartási szolgáltatást nyújtó céggel kötött megállapodás.

19. Mezőgazdasági termékek helybeni feldolgozása, értékesítése

Az Alföldi területeken, így városukban is – még napjainkban is – meghatározó jelentőséggel bír a mezőgazdasági termelés szerepe.

A helyi mezőgazdasági tevékenységek fellendítése érdekében az önkormányzat célja, hogy közreműködjön a megtermelt termékek helyben történő részleges vagy teljes feldolgozását, csomagolását elősegítő beruházási lehetőségek felkutatásában, pályázatok elkészítésében, menedzselésében.

Az önkormányzat a város gazdasági társaságait, vállalkozásait támogatni kívánja ilyen jellegű elképzeléseik megvalósításában. E tekintetben példaértékűnek tartja a Nagykun 2000 Mg. Zrt. és az Indiánrizs Kft. tevékenységét, és ösztönözni próbál minden termelőegységet a hasonló fejlesztésekre.

Még mindig terveink között szerepel egy helyi termékeket árusító üzlet kialakítása. Az előkészítésre tettünk kísérletet, azonban komoly érdeklődés a termelők részéről nem mutatkozott.

A felesleges növényi anyagokat és az állattartásból származó melléktermékeket hasznosítani kívánjuk biogáz és elektromos áram termelésére. A biomassza-üzem nemcsak többletbevételt eredményez, hanem reményeink szerint munkahelyeket is teremt.

Ennek megvalósítása érdekében, amennyiben arra lehetőség nyílik, szeretnénk támogatást igényelni és nyerni a hazai, vagy az EU-s pályázati rendszerekből. Az e témakörben jelenleg benyújtott pályázatunkat a gazdasági program Megújuló energiaforrások felhasználása pont ismertette részletesen.

Az önkormányzat keresi annak lehetőségét, hogy a munkanélküli lakosságot a közmunka-program keretén belül bevonja a foglalkoztatásba a mezőgazdasági termelés keretein belül. Fel kell kutatni az erre a célra irányuló pályázati lehetőségeket.

20. Nyilvánosság, kommunikáció

Napjainkban kiemelkedő szerepet kap a kommunikáció. Ez lehet belső, azaz városon belüli, s külső, azaz a várost népszerűsítő kommunikáció is. Ezek alapvetően eltérnek egymástól, ezért érdemes külön szólni róluk.

Városon belüli kommunikáció

Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy a Kisújszálláson élők és/vagy dolgozók minél több naprakész információval rendelkezzenek a településről. Ezért feladatnak tartjuk a színvonalas és hiteles városon belüli kommunikációt.

A hiteles kommunikációt úgy érhetjük el, ha objektíven beszámolunk a város eseményeiről. Ezt egy, nemrég a civil szervezetek körében végzett vizsgálat szerint sikerült megvalósítanunk – a válaszadók nagy része elsőként az önkormányzati médiumokból tájékozik, s hitelesnek is tartja ezeket.

A lakosok szokásai nagyon eltérőek, ezért eltérően, eltérő eszközöket használva kell „szólni” hozzájuk. A legnagyobb hagyományokkal a **Kisbíró** című önkormányzati hírlevél rendelkezik. Azt tapasztaljuk, hogy sokan forgatják, s fontosnak tartják, hogy megjelenjenek az újságban. Ez azonban problémákat is vet fel. Jelenleg általában 20-24 oldalas lapszámok jelennek meg. Az újság kiadása azonban jelentős költségekkel jár, ezért törekedni kell arra, hogy 16, illetve 20 oldalas számok jelenjenek meg. Ehhez felül kell vizsgálni a Kisbíróra vonatkozó szerkesztési elveket, s törekedni kell a rövid, tömör írásokra. A szabályzat módosításáról a helyi intézményeket és közösségeket is tájékoztatni kell, s ösztönözni kell őket a szabályok betartására. A korábbi gyakorlat szerint továbbra is célszerű évről évre színes különszámokkal is készülni, amelyben beszámolhatunk a fejlesztésekről, beruházásokról. Mindezek mellett törekedni kell a színvonal megtartására, s amennyiben az anyagi fedezet rendelkezésre áll, a lap modernizálására, új dizájn kialakítására.

Jellemzően elmondható, hogy főleg az idősebb korosztály lapozza rendszeresen a Kisbírót. Vannak azonban olyanok is, akik pl. látásuk romlása miatt már nem tudják elolvasni a cikkeket. Számukra lehet jó információforrás a TV Kisúj és a Piaci Hírmondó. A **TV Kisúj**t jelenleg azok érik el, akik a kábeltelevíziós rendszerhez csatlakoztak, illetve van internet-hozzáférésük. Törekedni kell arra, hogy ez utóbbi lehetőség is minél megbízhatóbb legyen, az elkészült riportok minden esetben elérhetőek legyenek a világhálón. A „Kisújszállás: itt mindenkire szerep vár” programnak köszönhetően jelentős infrastrukturális fejlesztést hajtottak végre a TV Kisújban. Az új eszközök mellett is szükség van azonban a fejlesztésre, amelyet folyamatosan vizsgálni kell, s amennyiben lehetőség van rá, pályázatok útján kell megtenni.

A Piaci Hirmondó jelenleg minden kedden és szombaton működik, a piacon vásárlók meghallgathatják a város legfrissebb híreit. Ahhoz, hogy ez minél jobb minőségben elérhető legyen, figyelni kell a hangosító rendszert, s törekedni kell annak modernizálására.

Azoknak, akik nem olvassák át a Kisbírót, de viszonylag gyakran kimozdulnak otthonról, a város hirdetőtábláin helyezünk el információkat. Ezeket hetente frissítjük. A hirdetőtáblák folyamatosan ki vannak téve az időjárás viszontagságainak, ezért fontos, hogy rendszeresen megvizsgáljuk, és amennyiben szükséges, javíttassuk azokat.

A fiatalabb korosztály számára elsősorban az **interneten** keresztül tudunk híreket közölni. Ennek egyik elsődleges formája a www.kisujszallas.hu címen elérhető városi honlap. A 2008-ban átalakult oldalt folyamatosan fejleszteni, frissíteni kell. A híreket hetente két-három alkalommal, ha szükséges, ennél még gyakrabban meg kell újítani, illetve a városi rendezvényeket tartalmazó programajánlót is naprakészen kezelni kell. Meg kell vizsgálni azt is, milyen fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy a képek mellett minél több videót is feltölthessünk a honlapra. A weboldal mellett elindult egy másik elektronikus „informáló rendszer”, a hírlevél. Az erre feliratkozottak e-mailben kapnak híreket. Ennek indulásakor az volt a célunk, hogy a legfrissebb dolgokról (pl. iskolai szülői értekezletek, orvosok helyettesítése) is értesüljenek a helyiek. Sajnos sokszor nem kaptuk meg az információkat, így a hírlevél értelmét veszítette, s ritkán küldjük ki. Ahhoz, hogy ez működjön, ki kell dolgozni egy olyan dokumentumot, amely alapján az intézmények és helyi közösségek is tudják, mi mindenre vagyunk kíváncsiak, mit küldjenek el nekünk a megadott internetes elérhetőségre.

A 2010-es belvíz idején „vetettünk be” először egy újabb lehetőséget: a Polgárórség autója a hangosbemondón keresztül tájékoztatta a lakosokat. Ezt a formát azonban célszerű „megőrizni” a hasonló rendhagyó eseményekre, hiszen éppen ritkaságával tud hatékony lenni.

Külső kommunikáció

A városon belüli kommunikáció mellett ugyanolyan, vagy még fontosabb Kisújszállás külső kommunikációja. A hotel, a fürdő, és általában az idegenforgalom fejlesztésével ez egyre hangsúlyosabbá válik. Egy város turizmusához ugyanis nagyban hozzájárul az, milyen a település megítélése – ez pedig a külső kommunikáción (is) múlik.

Kisújszállás rendezvénytervében minden évben meghatározunk egy marketingkeretet – ez azonban erősen behatárolja a külső kommunikációs lehetőségeinket. Ezért törekedni kell az ingyenes vagy minél olcsóbb megjelenési lehetőségekre, illetve – amennyiben a városi gazdasági helyzete engedi – a marketingkeret emelésére.

Jelenleg anyagi okok miatt elsősorban az interneten szerepel a város, hiszen ott vannak olyan oldalak, ahol díjmentesen vagy minimális díj ellenében szerepelhetünk. Ilyen például az MTI Önkormányzati Sajtószolgálat, ahova rendszeresen töltünk fel híreket.

Emellett meg kell próbálni bekerülni a megyei és országos sajtóba is. Ennek érdekében minden rendezvényre meghívót kapnak a sajtó képviselői, illetve a történésekről fotókkal is ellátott sajtóanyagot kapnak.

A külső kommunikáció fontos eleme a Tourinform Iroda. Nemcsak azért, mert a városunkba érkező turistákat tájékoztatja, hanem azért is, mert az országos hálózat részeként továbbítani tudja az információkat – országos rendszerekbe tudja regisztrálni városunkat, illetve továbbítani tudja a szórólapokat.

Szintén a külső kommunikációt erősítik a különböző **szervezetek**, amelyeknek városunk tagja. Ezek általában tagdíjasok, ám számos előnnyel járnak. Ilyen például a Városok, Falvak Kulturális Régió, amelynek köszönhetően Kisújszállás többször szerepelt már a debreceni Cívis Korzón, illetve ennek a kapcsolatnak köszönhetően érkeztek városunkba a virágkarnevál fellépői is – akik szintén továbbvitték városunk híret.

Kiadványok

Nagyon fontosnak tartjuk a helyi jelentőségű kötetek kiadását. Ezért a továbbiakban is támogatni kell a Kisújszállási Nagykun Kalendárium megjelenését. Emellett pályázatokon keresztül évről évre segítjük a Helytörténeti füzetek kiadását is, amelyből évente kettő-három lát napvilágot.

Városunk történetével kapcsolatosan korábban megjelent a Kisújszállás város története I-III. „sorozat”, amelyet 2013-ban egy teljesen új városi krónika megjelentetésével folytattunk, támaszkodva az előző helytörténeti kiadványokra, bemutatva a város történetét hűen, ideológiamentesen és tárgyyszerűen.

Emellett a város „nagy beruházásai” (fürdőfejlesztés, városközpont felújítása) után célszerű lenne ismét kiadni a *Kisújszállás arcai* című kötetet. Az elmúlt években hagyománnyá vált a városi rendezvénytáptár, amely összefoglalja a kisújszállási programokat. Ennek kiadását a jövőben is tervezni kell.

21. Közművelődés, kultúra

Az önkormányzat a meglévő önként vállalt és kötelező feladatok megtartását a közművelődés és a kultúra területén is fontosnak tartja.

Hagyományőrzés

Városunk a Nagykunság egyik leggazdagabb kulturális hagyományokkal rendelkező települése. Törekvésünk ennek a helyzetnek a megőrzése és erősítése olyan irányban, hogy Kisújszállás a Nagykunság életében szellemi, kulturális központi szerepet töltsön be, ugyanakkor a helyi lakosoknak is színes kulturális kínálatot nyújtson.

A **nagykunsági hagyományok** őrzésében városunk aktív szerepet vállal. Kezdetől fogva részesei vagyunk a nagykun települések együttműködésének, mely ma a Nagykun Hagyományőrző Társulás vezetésében betöltött szerepünknek is köszönhető. Szorgalmazzuk a nagykunkapitányok háromévenkénti megválasztását, elősegítettük a *Nagykunsági krónika* újbóli kiadását, évente megrendezzük a *Nagykun hagyományőrző bált*, városunkhoz kötődik a *Kun viadalok* szintén évenkénti megrendezése is. Mindezekkel elősegítjük a Nagykunság lakosainak történelmi és kulturális gyökerű összetartozását. E tevékenységünket folytatni kívánjuk.

Irodalmi örökségünket költők és írók nevei fémjelzik (Nagy Imre, Arany János, Móricz Zsigmond, Kiss Tamás, Sarkadi Imre, Ladányi Mihály, Csukás István, Szent Ernő), **történelmi hagyományainkat** az Illéssy család és Kossuth Lajos. Különösen büszkéek lehetünk városunknak az 1848/49-es szabadságharcban történt szerepvállalására. Ezen szellemi örökségeink és értékeink különböző formákban, évről évre megjelennek különböző rendezvényeinkben, kiadványainkban.

Tárgyi **néprajzi hagyományainkat** a Néprajzi Kiállítóterem őrzi. A kiállítótermet pályázati támogatással 2010-ben felújítottuk, ennek eredményeként korszerű, interaktív formában tárja gyűjteményét a közönség elé ez a közel 230 éves épület. Hatékony marketingmunkával **a helyi lakosság minél szélesebb körével meg kell ismertetni e gyűjteményt, a helyi iskolások körében pedig törekedni kell arra, hogy minden kisújszállási és itt tanuló diák ismerje meg népi kultúránk régi tárgyi emlékeit.** Ebben a kiállítótermet működtető Művelődési és Ifjúsági Központnak van elsődleges feladata, pl. rendhagyó tanórák és időszak, a létesítmény profiljához illő időszak kiállítások megrendezésével.

A néprajzi hagyományaink bemutatásának másik helyszíne a Tájház, melynek felújítása, állagmegóvása szintén a következő évek feladata kell, hogy legyen.

Legfontosabb **képzőművészeti értékeink** köztéri szobraink és Papi Lajos szobrászművész hagyatéka, melynek egy részét a róla elnevezett alkotóházban őrizzük. Folyamatos ápolásukra, környezetük

rendben tartására gondot kell fordítanunk. Pályázati támogatással elősegítjük az alkotóház felújításának megvalósítását.

Népzenei és népművészeti hagyományainknak igényes őrzői és népszerűsítői vannak, akiknek tevékenységét önkormányzatunk a továbbiakban is fontosnak tartja támogatni: ilyen a citeramuzsika, a 48-as Asszonykórus, a Nagykun Táncegyüttes, valamint a szalmafonók egyesülete. Ez utóbbihoz kapcsolódva meg kell vizsgálni állandó kiállításuk új elhelyezésének lehetőségét.

Alapfokú **Művészetoktatási** Intézményünk működése ma már hagyományteremtőnek is nevezhető, hiszen az iskola a több évtizedes zeneoktatás révén kiváló művészeket adott az országnak, itthon pedig több művészeti csoport létrejöttét és működését segítette és segíti elő (ld. a közoktatásról szóló fejezetben írottakat). Az intézmény művészetek iránti elkötelezettsége találkozik az önkormányzat szándékával.

A különböző helyi **kiadványok** (kalendáriumok, hírlevél, *Helytörténeti füzetek*) jelentette értékekről – melyek szintén mind a hagyományörzés sajátos formái – a kommunikációról szóló részben írtunk.

Közösségi és kulturális élet, civil szféra

A helyi közösségek, civil szervezetek léte és működése a feltétele annak, hogy városunkban színes, gazdag közösségi élet legyen. Az emberek kisebb közösségekben beszélnek meg gondolataikat, örömeiket, és e közösségek szívesen teremtenek kapcsolatot más közösségekkel. Rendezvényeik gyakran sokakat vonzanak, esetenként a város határain túlról is. Önkormányzatunknak ezért is fontos a civil szervezetek különböző formákban történő támogatása, amit továbbra is megőrünk (rendezvényeknek, székházak működtetésének, kiadványoknak, sportprogramoknak, nyári táboroknak a támogatása). Feladatunk **a támogatások a pályázati rendszerének áttekinthetőbbé tétele.**

A civil szervezetek aktív részesei a hagyományörzésnek is, ami a hagyományok számtalan, élményt nyújtó „feldolgozásában” nyilvánul meg, emellett azonban olyan rendezvények zajlanak városunkban, amelyek **új hagyományokat** teremtettek, illetve teremtenek (halászléfőző fesztivál, lovas versenyek, szalma-, fotó- és egyéb kiállítások, stb.). Önkormányzatunk e programokat is támogatja, hiszen ezek **idegenforgalmi szempontból is jelentősek**, és a város turizmusának fejlesztésében nagy szerepük lesz. Az önkormányzat kezdeményezésére és anyagi támogatásával valósult meg először 2010 szeptemberében a „Kivilágos kivrattig” c. fesztivál, melynek folytatását tervezzük azzal a szándékkal, hogy az a térség egyik, idegenforgalmi szempontból jelentős őszi rendezvényévé váljon.

Az élénk civil közösségi élet és a színes iskolai programok következtében az elmúlt években **erősödött a Művelődési Központ szolgáltató, a különböző rendezvényeknek helyet biztosító szerepe.** Önálló szervezésű programokat a „Kisújszállás: Itt mindenre szerep vár” című pályázat keretében szerveznek az intézmény dolgozói. Fontos feladat, hogy a program futamidejét követően is folytassák a kezdeményező, szervező közművelődési munkát.

A városközpont funkcióbővítő megújítása programpályázat elnyerése keretében megvalósuló Vigadó Kulturális Központ működése esetén az önkormányzat átgondolja a jelenleg meglévő művelődési épületek funkcióját, hasznosítását és működtetését.

Az Arany János Városi Könyvtár a hagyományos könyvtári munka mellett aktív szerepet tölt be a civil szervezetekkel való kapcsolattartásban, és számos városi, iskolai programot is szerveznek, amelyekkel nemcsak népszerűsítik az olvasást, hanem közösségépítő tevékenységet is végeznek. Az intézmény az elmúlt években különösen **eredményes pályázati munkának** köszönhetően korszerűsíti könyvtári szolgáltatásainak körét. Az intézmény érdemi segítséget nyújt a *Helytörténeti füzetek* köteteinek kiadásában is. Az önkormányzat elismeri aktivitásukat, és támogatja munkájukat.

Az önkormányzat megvizsgálja az Arany János Városi Könyvtár új helyre, a telefonközpont épületében történő elhelyezését.

Helyi civil szervezetek támogatása

Kisújszálláson sok civil szervezet működik, a város gazdag civil élettel büszkélkedhet. Az **önkormányzat és a helyi szervezetek kapcsolata jó, számos rendezvényt közösen rendezünk.**

Városunk önkormányzata fontosnak tartja ezeket a közösségeket, hiszen többek között ezek is élhetőbbé teszik városunkat – programjaikkal, összejöveteleikkel, táboraikkal. Ezért a továbbiakban is támogatni kell a civil szervezetek működését – a jelenlegi pályázati rendszert azonban át kell gondolni. Ehhez több ötletet is kaptunk már abban a civil kérdőívben, amelyet 2011 februárjában töltöttek ki a helyi közösségek.

A pénzügyi támogatás mellett ingatlanok biztosításával is segítjük a civileket: több szervezet kapott használatba önkormányzati ingatlanokat – ingyen. Ezek üzemeltetéséhez pályázati lehetőséggel járunk hozzá.

Ahhoz, hogy ezek a csoportok minél sikeresebbek legyenek, az anyagi támogatás mellett a nyilvánosságot is biztosítjuk számukra. Tesszük ezt azzal, hogy kisebb összejöveteleikhez ingyenesen helyet biztosítunk, illetve azzal, hogy rendszeresen beszámolunk tevékenységükről – a városi honlapon, a Kisbíró hasábjain, a TV Kisújszállás adásaiban. Emellett a civilek programjai is évről évre megjelennek a városi rendezvénytárban. A www.kisujszallas.hu oldalon szerepel azon szervezetek listája, amelyek számunkra jelezték ilyen szándékukat.

Emellett az internet segítségével a tájékozódásban is segítjük őket: e-mailen keresztül minden fontosabb információt, a helyi rendezvények programját, a Kisbíró megjelenésével kapcsolatos híreket, a pályázati lehetőségeket eljuttatjuk nekik.

Munkánk során pedig építünk a civilek véleményére: minden testületi ülés meghívóját megkapják, így értesülnek a testület munkájáról, s hozzá is tudnak szólni ahhoz. A lakossági fórumok és közmeghallgatások igazolják, hogy meg is tesszük ezt – számos építő jellegű kritikát kaptunk tőlük az elmúlt években.

22. Szabadidő, sport

Városi tömeg- és versenysport

Az önkormányzat részletesen a sportkoncepcióban szerepelteti a sport jelenlegi helyzetét és problémáit.

Nem infrastrukturális feladatok és fejlesztések

Az önkormányzat több, nem infrastrukturális feladatot és fejlesztést határoz meg, és azokat pénzügyi lehetőségei alapján tervezi megvalósítani.

23. Idegenforgalom, turizmus

2010 szeptember végére készült el a Kisújszállási Ifjúsági Szálláshely, amelyet jelenleg a Kumánia Gyógyfürdő Kft. üzemeltet. Folyamatosan mutatkozik igény a faházak iránt.

Az önkormányzatnak és az üzemeltetőnek, valamint a Tourinform Irodának szorosan össze kell hangolnia a jövőbeni városmarketing tevékenységét, mivel annak központja a fürdő és a fürdőben lévő szálláshelyek lesznek. Ez csak folyamatos munkakapcsolat és egyeztetés révén lehetséges.

Az önkormányzatnak a saját marketingkerete felhasználása a nemzetközi kapcsolatainak során, továbbá az általa támogatott, vidéken fellépő művészeti csoportokon keresztül és a városban működő civil szervezetek kapcsolatainak keresztül is elő kell segítenie a fürdő, a szálláshely szolgáltatások, valamint a hozzájuk kötődő szolgáltatások, turisztikai attrakciók megismertetését, népszerűsítését.

Fontos feladat a Kumánia Gyógyfürdő Kft. marketing tervének összehangolása a készülő városi marketing tervvel.

Cél, hogy a Kumánia Gyógyfürdő Kft. keretében a magánszálláshelyek minősítése, és koordinált kiközvetítése működjön.

24. Önkormányzati kapcsolatok

Kisújszállás Város Önkormányzata fontos feladatának tartja a történelmi egyházakkal való együttműködést.

Kisújszállásnak számos önkormányzattal van kapcsolata – határon belül és kívül is. Tagjai vagyunk a Kun Összefogás Konzorciumnak, a Nagykun Hagyományörző Társulásnak pedig itt van a központja. Fontosnak tartjuk ezeket a kapcsolatokat hagyományaink ápolásában.

Idegenforgalmi szempontból kiemeljük még a Városok, Falvak Kulturális Régiót, a Magyar Fürdővárosok Szövetségét és az Észak-alföldi Thermál Klasztert, amelynek szintén tagja Kisújszállás. A jelenleg zajló beruházások után ezek nagyban hozzájárulhatnak idegenforgalmunk fellendüléséhez, a város országon belüli népszerűsítéséhez.

Kisújszállás nemcsak az országhatáron belül, hanem azon kívül is rendelkezik önkormányzati kapcsolatokkal – hat testvértelepülésünk van. Ezekkel igyekszünk minél sokszínűbb kapcsolatot fenntartani. Jelenleg a városvezetés mellett elsősorban az iskolák kapcsolata erős, de például a tűzoltóságok közt is elindult az együttműködés. Célunk, hogy ez a kapcsolat erősödjön, s a testvérvárosok minél több információt kapjanak városunkról. Különösen fontos ez a turisztikai fejlesztések kapcsán, hiszen a magyarországi gyógyvíz vonzó a környező országokban. Emellett a gazdasági együttműködésben rejlő lehetőségeket is vizsgálni kell. Újra kell gondolni a „Barátság Ház” közös létrehozását a fürdő területén.

25. Közrend, közbiztonság, bűnmegelőzés

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a közrend, közbiztonság helyzetére. A megelőzés és a bűnmegelőzés vonatkozásában két sarokpontja van a működésnek:

- a Közbiztonsági Egyeztető Fórum és
- a bűnmegelőzési koncepció.

Közterület-felügyelet

Kisújszállás város belterületén 2 fő látja el a közterület-felügyelői feladatokat. Az állomány jól képzett, megfelelő technikával ellátott, együttműködése a rendőrséggel kiváló.

Mezei őrszolgálat

A mezőőri szolgálat ellátását továbbra is 5 fő mezőőr foglalkoztatásával kívánja az önkormányzat biztosítani.

Az önkormányzat a jövőben kiemelten kéri a mezei őrszolgálatot, hogy a bűnmegelőzésben részt vevő szervekkel szorosan működjön együtt, valamint a személyi és technikai eszközök nyújtotta lehetőségeket összehangolva és teljes körűen használja ki.

Közterület védelme

A közbiztonság javítása olyan feladat, mely széles körű együttműködést igényel a rendőrség, a polgárőrség, az ifjúságvédelmi szervezetek, a civil szervezetek, a mezőőri szolgálat, sőt a településőrök közreműködésével.

Fontosnak tartja a lakosság figyelmét folyamatosan felhívni a lehetséges veszélyekre (betörések, lopások, csalások megelőzése stb.), ezt a helyi kommunikációs csatornákon keresztül rendszeresen

meg fogja tenni az önkormányzat. A fiatalokat veszélyeztető helyzetekre a számukra szervezett felvilágosító programokkal fogjuk felhívni a figyelmet.

A közterület védelmének fontos állomása városunkban a térfigyelő kamera rendszer működtetése és további fejlesztése.

Városi Polgárőrség

Az önkormányzat továbbra is számít a Városi Polgárőrség munkájára, kiemelten a közrend, közbiztonság, a bűnmegelőzés és a gyermekvédelem területén. Ennek érdekében folyamatosan támogatja és a jövőben is támogatni kívánja a polgárőrség működését, lépéseket próbál tenni annak érdekében, hogy a polgárőrség tárgyi feltételei javuljanak. Segítséget nyújt a számára nyitva álló pályázatok benyújtásához, kihasználásához. Az együttműködés eredményeként városunk Polgárőr Város címet kapott.

Természet- és környezetvédelem

A természet- és környezetvédelem területén fontos szerep jut a pedagógusoknak, az oktatómunkának és a szülői példamutatásnak.

26. Hulladékgazdálkodás

Települési hulladéklerakók rekultivációja

A Kisújszállási Városgazdálkodási Nonprofit Kft. által támogatott hulladékgazdálkodás területén legfontosabb cél az 50%-os szelektív gyűjtési arány elérése. Ennek érdekében pályázati forrásból szelektív gyűjtőjárat indulhat új gépjármű használatával, míg az ötfrakciós gyűjtést 3000 db háromfrakciós szelektív gyűjtőedényzet lakosság részére történő átadásával, szigorú hulladékgazdálkodási szabályokkal támogatja az önkormányzat. Cél a teljes díjmentesség.

27. Helyi természetvédelmi értékek

A helyi jelentőségű területek helyi védetté nyilvánítása már több mint egy évtizede zajlik városunkban.

Kisújszállás városban az alábbi – természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű –, védelemre érdemes területek kerültek megjelölésre:

- Varjasi erdő és tisztásai,
- Csivag-ér,
- Igarió laponyag vagy Daku-hegyes,
- Gyalpári erdő,
- Erzsébet-királyné liget,
- „Pap-gátja” – Kosár gát,
- Déli temető régi „magja”,
- Zsidó (izraelita) temető,
- Marjalaka telek.

Mivel a fent felsorolt területek jelentős növény- és állattani, földtani, tájképi és kultúrtörténeti értéket képeznek városunkban, ezért a jogszabály által kapott felhatalmazás alapján Kisújszállás Város Önkormányzatának kiemelt feladatai között kell szerepeltetni ezen területek helyi jelentőségű védelem alá helyezését.

A helyi természetvédelmi rendelet bővítése, módosításra előkészítése folyamatban van.

Erzsébet-királyné liget értékeinek megőrzése

Kisújszállás Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 267/2010. (IX.28.) számú határozatában úgy döntött, hogy az Erzsébet-királyné liget helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításához szükséges eljárást megindítja.

Az Erzsébet-királyné Liget területe 4 ha, amely a hajdani „Fertő” maradványa, Pallagi Gyula gimnáziumigazgató javaslatára töltötték fel 1898-ban. A Gimnázium tanulói végezték a legalkalmasabb fa, a kocsányos tölgy telepítését. Kultúrtörténeti érték, hogy a történetet Móricz Zsigmond „Forr a bor” című művében megörökítette. Jelenlegi állapotában, a belvizes időszakokban 15-20 cm víz borítja. Mai nevét Sissi, Erzsébet magyar királyné halála után kapta. Kiaknázva a Ligetben rejlő lehetőségeket, a terület egy részét Arborétummá alakítanánk át, míg további részein a szabadtéri színpad átalakítását követően, egy kulturális-pihenő park funkcióval látnánk el a területet, amelyet jól kihasználhatnának a Kumániába érkező turisták és egyéb vendégek is. Mindemellett egy élhetőbb város életében kiemelkedő szerepe kell legyen a megfelelően ápoltt, karbantartott jóléti zöldfelületeknek is, melyek sorában a Liget kulcsszerepet tölt be.

Parlagfű-mentesítés

Kisújszállás Város Önkormányzata évek óta kiemelt figyelmet fordít a város közigazgatási területén a parlagfű-mentesítésre. Az elmúlt évek során civil szervezetek is részt vettek a munkában, amelyet az önkormányzat anyagilag támogatott. A 2008. évben már felvetődött az önkormányzat részéről egy városi parlagfű-mentesítési pályázat létrehozása, amely végül nem került kiírásra.

A Képviselő-testület a 2010. év végén döntött úgy, hogy a 2011. évben városi parlagfű-mentesítési pályázatot ír ki. A pályázat lebonyolításának sikeressége esetén célszerű lesz a jövőben minden évben kiírni a városi parlagfű-mentesítési pályázatot.

A fenti pályázaton túl a város belterületén történő parlagfű-mentesítésben továbbra is fontos szerepet szán az önkormányzat a közterület-felügyelőknek, a külterületi önkormányzati utak mellett pedig a mezőőrök irányítása mellett közfoglalkoztatottak bevonásával végezzük el a parlagfű-mentesítést.